

М. Р. Ткачівська,

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ

ОБСЦЕНІЗМ DER ARSCH І ЙОГО ПОТЕНЦІАЛ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ

У статті розглядається обсценізм der Arsch та його українські відповідники. Дослідження фіксує його вживання при відтворенні евфемізмів, вульгаризмів, просторіччя, жаргонізмів, у тому числі молодіжного жаргону й арго. Аналіз демонструє використання обсценізму der Arsch для передачі низки лексем на позначення частини тіла нижче спини, осіб чоловічої статі, дій, процесів та посилів. Для ілюстрації дослідження наводяться приклади із творів сучасних українських письменників та їх німецькомовних перекладів.

Ключові слова: обсценізм, лайлива лексика, сексоцентричний, відтворення, переклад, евфемізм, жаргон.

THE OBSCENE WORD ARSCH AND ITS POTENTIAL IN GERMAN TRANSLATIONS

The article dwells on the obscene word Arsch and its Ukrainian correspondents. This word is used in both a direct and a figurative meaning, especially for denotation of negative traits of character of people, processes ect.

The research is focused on the peculiarities of usage of this word while we use euphemisms, vulgarisms, common words, jargonisms, including youth slang and argo. The analyses demonstrates the usage of the obscene word Arsch as a constituent part of a series of lexemes denoting the lower part of a back, males, actions, processes and implications. The lexeme der Arsch as well as words derived from it is used in a place of a subject, a nominative part of the subject, an object. If an original text includes some antroponyms and toponyms with a constituent part denoting a the lower part of a back, those proper names are translated with an addition of the corresponding endings. The lexeme der Arsch is a constituent part of phraseological units (PhU), for which the following ways of translation are characteristic: PhU – PhU, non-PhU – PhU, PhU – non-PhU. The obscene word der Arsch may also be a constituent part of some exclamations. The research also proves the existence of a great deal of sex-centred obscene words (apart from the examples provided), which are rendered into German translations by means of using the notion der Arsch. To substantiate the theoretical basis the article provides literary examples from the works of Ukrainian writers, such as Yu.Andruchovych, S.Zhadan, L.Deresh, O.Zabuzhko, and their German translations.

Key words: an obscene word, swear words, reproduction, translation, euphemism, jargon.

ОБСЦЕНИЗМ DER ARSCH И ЕГО ПОТЕНЦИАЛ В НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ ПЕРЕВОДАХ

В статье рассматривается обсценізм der Arsch и его украинские соответствия. Исследование фиксирует его применение при воспроизведении эвфемизмов, вульгаризмов, просторечия, жаргонизмов, в том числе молодежного жаргона и арго. Анализ демонстрирует использование обсценізма der Arsch для передачи ряда лексем, обозначающих части тела ниже спины, лица мужского пола, действия, процессы и послылы. Для иллюстрации исследования приводятся примеры из произведений современных украинских писателей и их немецкоязычных переводов.

Ключевые слова: обсценізм, бранная лексика, воспроизведение, перевод, эвфемізм, жаргон.

Контроль за мовленням належить до тих важливих чинників мовного портрету людини, які віддзеркалюють традиції її сімейного виховання, культурного та духовного життя, а також є поличчям її мовного смаку. Вільність у мовленні не завжди є пріоритетом спілкування і може наносити шкоду не тільки оточуючим, але й самій людині («Зо слів своїх будеш виправданий, і зо слів своїх будеш засуджений» (Матв. 12:37).

Метою нашої статті є дослідження перекладу обсценної лексики з української мови на німецьку та аналіз обсценізму *der Arsch*. До основних завдань статті належить здійснення вибірки обсценної лексики з творів українських письменників-постмодерністів, виокремлення відповідників до обсценізму *der Arsch*, формулювання висновків.

Ненормативна лексика, до якої належать також обсценізми, неодноразово привертала увагу як українських, так і зарубіжних дослідників. Серед них В. Мокієнко, Т. Никітіна, В. Хімік, Б. Успенський, В. Биков, В. Жельвіс, Л.Ставицька, О. Гаврилів, О. Голод, Л. Білоконенко, А. Даниленко, Л. Клепуц, О. Кульчицька, Л. Широкоградюк, В. Демецька, О. Федорченко та багато інших.

Швидкий поступ сучасного науково-технічного прогресу та культурний розвиток суспільства сприяють зміні погляду людини на світ та її ставлення до нього. Нині не кожна людина потребує тих моральних цінностей, які ще донедавна належали до основних засад кожної української родини. Це стосується не тільки певних конкретних дій, етикету, ставлення до оточуючих, а й відповідальності за промовлені слова. В українській культурі, де християнські засади були невід'ємною складовою фундаментом української нації, упродовж століть спостерігалось особливе ставлення до сили слова та застерігалось від «лихих слів», які могли нашкодити людині. Такі застереження на сьогоднішній день вже не є пріоритетні і на них мало хто зважає.

Переплетення традицій різних культур та «піднесення» на небачений рівень безкультур'я мало, безумовно, значний вплив і на мову. Російські та американські матюки та брутальні слова в цілому вже стали нашою прозаїчністю. «Гнилі слова» (Ефесеянам 4:29) перестали бути привабливі для їх нотування на парканах, бо можуть бути легко кинуті і міцно вгравійовані в душі співрозмовників чи бодай перехожих. Вони заповнили світовий інформаційний простір, витіснивши дотеперішню культуру мови, і стали належати до повсякдення. Це породжує занепокоєння, що такі висловлювання як «не говори при дівчині/жінці погані слова» поволі стануть архаїкою.

Досліджуючи твори українських письменників, не можемо не помітити, що часто їх сторінки рясніють обсценізмами, передусім перейнятими з російської та англійської мов. «А чи може бути ефективною робота з лихослів'ям в умовах, коли вони всіяко пропагуються?» – стурбовано ставить риторичне запитання у своїй статті «Не оскверняймо душі й уста свої!» М.Лесюк [3, с. 254]. Перенасиченість літератури, публіцистики, ЗМІ вульгаризмами засвідчує, що «чужі» обсценізми вже давно пустили міцні ростки в українську мову, вросли у неї корінням і призвели до того, що нині відбувається не тільки засмічення мови в цілому, але й нівелювання традицій української лайки, яка теж має свій багатий досвід. Поруч з тим в українській мові були й залишаються свої еротизми, які легко поступаються чужим брудним словам, як і зрештою багато чого іншого, що переймаємо й імплантуємо у своє життя. Мова йде про відступання на задній план характерних для української мови пікантних слів, у тому числі евфемізмів, і заміна їх сексоцентричними лайливими словами, характерними для російської та англійської мови.

Без перебільшення можна констатувати, що в дослідженні обсценної лексики чи не найбільший внесок серед українських науковців зробила Л.Ставицька. Для типологізації інвективних стратегій вона використовує такі три типи: 1) «анально-екскремальний» (Shit (Scheiss)-культура): німецька, чеська, англійська, французька; 2) «сексуальний» (Sex-

культура): російська, сербська, хорватська, болгарська; 3) «сакральний» (Sacrum-культура): романські мови, частково – чеська, словацька, польська [9, с. 33].

Оскільки українська мова належить до першого типу інвективних стратегій, то в ній найбільш розповсюджені об-сценізми на позначення частини тіла нижче спини. Це прослідковується як у народній творчості, в тому числі в багато-численних висловах, так і в віршованих рядках, сороміцьких піснях тощо. В інтернеті надібуємо на цікаву статтю «Жінка без ср*ки, як село без церкви» [1], в якій йдеться про зібрані більше двох сотень висловів, присвячених саме цій частині тіла. Жести, пов'язані із частиною тіла нижче спини також пов'язані із українською культурою вирішування конфліктних ситуацій (порівняймо з показуванням середнього пальця, що вважається запозиченим жестом). Жест задирання спідниці і виставляння сідниць ще донедавна розв'язував чимало суперечок між жінками.

Л.Ставицька поділяє обсценну лексику на такі основні групи слів та їх похідні: 1. Найменування «непристойних», со-ціально табуйованих частин тіла – «сороміцькі слова». 2. Найменування процесу здійснення статевого акту. 3. Назви повії, продажки жінки. 4. Найменування фізіологічних функцій (відправлень). 5. Назви «результатів» фізіологічних відправ-лень [9, с. 18]. Українська мова володіє певним арсеналом лексики із кожної зі вказаних груп. Крім того, у них у нерівній кількості присутня значна кількість евфемізмів, що засвідчує монографія М.Лесюка «Еротизм в українському пісенному фольклорі: лінгвістичний аспект» [2].

Бажання відновити української лайливої лексики веде до того, що з'являються такі «заклики», як «матюкайтесь укра-їнською». Саме під такою назвою маніфестує своє дослідження авангардовий журнал «Відрижка», що видає українська молодь у Польщі. Тут подається теоретична розвідка про «добряче підзабуту й занедбану практиками царину української брудної лайки», а також даються певні настанови щодо її вживання [4].

Аналізуючи пікантний пласт обсценної лексики на основі перекладів із творів українських письменників, вкотре по-мічаємо певні закономірності німецької мови, про які вже згадувалося у наших попередніх статтях [10; 11]. Тут йдеться про надання переваги в німецькій обсценній лексиці позначенням частини тіла нижче спини (m Arsch, n Arschloch), а також обсценізмам на позначення фекалій та похідних від них лайливих слів (напр.: f Scheiße – m Scheißkerl). Мова йде про тильноцентричність (від тил – задня, зворотна частина, сторона чого-небудь; бік, протилежний передньому, лицю-вому [7, с. 112], порівняймо: «задньоцентричність», «задоцентричність»), а саме, про «анально-фекальний» тип німецької лайки (зустрічається також позначення «копроректальний», утворення якого можемо пояснити словоскладанням двн-грец. κόπρος – 'кал' і лат. gestum – пряма кишка), для якого характерна лексика на позначення частини тіла нижче спини (сідниць, анусу), акту дефекації (лат. defaecatio – випорожнення кишечника) та його продукту. Порівняймо з іншими мо-вами, наприклад, із копроректальною тематикою у латинській лайці: Cūlus – дупа, Merda – лайно; у французькій: merde; в іспанській: mierda, в італійській: pezzo di merda, в польській: gówno. Українські лайливі слова теж здебільшого спрямовані на частину тіла нижче спини, тобто також є «тильноцентричними», хоча практично не пов'язані з анусом, а здебільшого із сідницями, дефекацією та її продуктом.

У нашому дослідженні зупинимося на обсценізмі *der Arsch* (укр. – *сідниця*, -і, жін.), що використовується як у прямому значенні, так і для позначення негативних рис людини, процесів тощо.

Л.Ставицька у словнику «Українська мова без табу» наводить такий синонімічний ряд до лексеми *сідниця*: аеродром, булки, верстат, вузиця, гапка, гармата, гета, гола, гузиця, гузівка, гузно, гузняйка, гузно, жєня, жопа, задне місце, за-дниця, задок, куфер, личко, м'якуш, пердан, пердела, пердило, попа, попаська, попенгаген, попінє, попка, п'ята точка, ренджигло (ренджитло), сапа, сідало, сідниця, срака, срюндель, станок, стара пані, стига, тухєс [9, с. 427]. З цього синоні-мічного ряду тільки частина представлена у нашому дослідженні.

Досліджуючи переклади творів сучасних письменників прослідковуємо, що обсценізм *der Arsch* слугує для відтворен-ня евфемізмів, вульгаризмів, просторіччя тощо. Він живається також для відтворення молодіжного жаргону. Наприклад: без понтів, мол. Без вихвалєння [8] – für den Arsch (укр.: «Інакше нам без понтів, без церкви, ви зрозмійте!») – нім.: «Ohne Kirche ist alles für den Arsch, kapiert?» (С.Жадан «Депеш Мод»). Обсценізм *der Arsch* також слугує для відтворення аргю. Наприклад: очко; порвати очко на німецький хрест, крим. фр. Зробити все можливе й неможливе задля досягнення певної мети [8, с. 92] (укр.: «Хахаль напрочуд вчасно попередив, щоби більше ноги моєї в Гальки не було, інакше порве мені очко на німецький хрест») – нім.: «Der Verehrer warnte mich schroff, aber überraschenderweise rechtzeitig, nicht mehr in Halkas Nähe zu kommen, sonst würde er mir den Arsch in Einzelteile zerlegen» (Л. Дереш «Намір»).

Лексема *der Arsch* виступає складовою частиною 1) фразеологічних одиниць (ФО), для яких характерні такі спо-собами перекладу: ФО – ФО; не ФО – ФО, ФО – не ФО. Наприклад: укр.: «світове сміттєзвалище» – «Arsch der Welt» (Ю.Андрухович, «Диявол ховається в сирі»); 2) вигуків. Наприклад: курча ляга, у ролі виг., евфем., зах. (львів.), лайл. вжи-вається для вираження будь-якої емоції, а також підтвердження сказаного [9, с. 223]; курча ляга македонська – Himmel, Arsch und Zwirn (укр.: «Та шо то, курча ляга македонська, – вибухала мамінка, – Шо ви з себе глупка робите?» – нім.: «Himmel, Arsch und Zwirn, ärgerte sich Mama «du bist wohl ein Papagei?» (Ю.Винничук «Танго смерті»)); 3) гри слів: (укр.: *весь зельоний, в жєне ветки, капітан ідьот с разведкі*) – нім.: «Es schilt der Hauptmann barsch den Schützen Arsch» (Ю. Андрухович «Таємниця»)).

Обсценізми можуть виступати у реченні різними частинами мови. Так, лексема *der Arsch* та її похідні виступають як у ролі підмета, так і іменної частини присудка, означення тощо. Нерідко вона слугує для відтворення зоонімів на позна-чення негативної характеристики людини. Наприклад: козел, -зла, ч. 1. мол., крим.; презирл. зрадник, донощик. 2. крим.; *зневажл.* гомосексуаліст пасивний. 3. крим. найобразливіша лайка, адресована особі чоловічої статі, у злочинно-му серед-овищі [9] (укр.: «Ти, козел, ти навіть Банзая добре не міг зробити!») – нім.: «Du Arsch, nicht mal Banzei konntest du richtig nachmachen!» (Л.Дереш «Куль»)); 2) с*ка, -и ж., просторозм., лайл. Жінка легкої поведінки; повія [9], с*ка, -и. Той, хто пише на когось заяву в міліцію (Пирк.) (укр.: «Були, говорять Чапай, але ця с*ка замінила, я ж казав») – нім.: «Ich hatte sie, sagt Tschapaj, aber dieser Arsch hat das Schloß ausgewechselt» (С.Жадан «Депеш Мод»)).

При наявності в тексті-оригіналі антропонімів чи топонімів із складовою на позначення частини тіла нижче спини, такі власні назви перекладаються із додаванням відповідних закінчень. Наприклад: 1) антропоніми: Пан Дупик – Pan Arscher (укр.: «...на зразок «Пан Дупик взяв наборє кільомняса» або «З млина скнилівського – штири мішки борошна тил-ьованого...») – нім.: «...zum Beispiel «Pan Arscher – halb Kilo Schweinernes» oder «Aus Skniliwsker Mühlen – vier Säcke Mehl eingetütet» (Ю.Винничук «Танго смерті»)); 2) топоніми: станції Дупа Середня та Дупа Верхня – die Stationen Hinterarschyn und Oberarschyn (укр.: «...оскільки на перегоні між станціями Дупа Середня та Дупа Верхня на путях лежала коро-ва...») – нім.: «...da auf der Strecke zwischen den Stationen Hinterarschyn und Oberarschyn auf den Gleisen Rinderlägen...» (Ю.Андрухович «Дванадцять обручів»)).

Аналізуючи твори письменників-постмодерністів, зустрічаємося із широко представленою палітрою українських лексичних та фразеологічних одиниць, які відповідають німецькому обценізму *der Arsch*:

1. Позначення частини тіла нижче спини: 1) попа, *ж.*, *евфем.*, *дпт.* Сідниці [9, с. 303] (укр.: «*Кажуть – або в попу, або ...* – нім.: «*Sie sagen, entweder in den Arsch oder ...*» (О. Забужко «Польові дослідження українського сексу»)); 2) гена, *ж.евфем.*, *просторозм.* зад, сідниці [9, с. 126] (укр.: «*Линивий Дюк підняв свою гену...*» – нім.: «*Der faule Djuk hob seinen Arsch...*» (Л. Дереш «Поклоніння Ящірці»)); 3) дупа, *ж.*, *просторозм.* задне місце людини; сідниці [9, с. 158] (укр.: «*За що, Італіє, я так тебе люблю? За те, що дмеши у дупу кораблю*» – нім.: «*Wofür, Italien, lieb ich dich mehr und mehr? Weil mein Schiff sinkt wie Arsch im Meer!*» (Ю. Андрухович «Перверзія»)); мати в дупі; мати в дупі кого, що, ігнорувати когось, щось [9, с. 160] (укр.: «*Я мав усе в дупі*» – нім.: «*Mir ging alles am Arsch vorbei*» (Ю. Андрухович «Перверзія»)); повна дупа *вulg.*, *просторозм.*, *несхвальн.* дуже важка, безвихідна або принизлива ситуація [9, с. 172], (укр.: «*Вона була для Р. акурат таким засобом, тим-то й почувала себе... повною дуною...*» – нім.: «*Für R. war sie genau so ein Mittelchen, und genauso fühlte sie sich auch, voll im Arsch...*» (О. Забужко «Музей покинутих секретів»)); 4) задниця, *ж.*, *vulg.*, *просторозм.* задня частина тулуба людини; сідниці [9, с. 175] (укр.: «*Метушливу зграю роздягнутих відьом з обвислими цицьками та задницями...*» – нім.: «*Der aufgeregte Schwarm nackter Hexen mit hängenden Titten und Ärschen*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)); півзадниця – *Mit halben Arsch* (укр.: «*...сидіння на півзадниці між двома розповзлими відморозками...*» – нім.: «*... sitzen mit halben Arsch zwischen zwei fetten Ganoven...*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)); спарити задницю (укр.: «*...зруб політична помилка, за яку українському керівництву мусили з Москви добряче спарити задницю...*» – нім.: «*...ein grober politischer Fehler, für den der ukrainischen Führung der Arsch aufgerissen worden war...*» (О. Забужко «Музей покинутих секретів»)); надерти кому-небудь задницю, *vulg.*-*просторозм.* – jemandem den Arsch polieren (укр.: «*...крім гордоців і злого бажання надерти задницю*» – нім.: «*... außer dem Stolz und dem fiesen Vergnügen, noch jemandem den Arsch zu polieren*» (С. Жадан «Біг Мак»)); підтирати комусь задницю, *vulg.*-*просторозм.*, *презирл.* догоджати кому-небудь, вислужуватись перед кимсь [9, с. 178] (укр.: «*... ціла пачка бумажок, якими задниці підтирала!*» – нім.: «*... 'n ganzes Päckchen, äh, Papier, mit dem sich welche die Ärsche, also, abgewischt haben!*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)); 5) жопа *ж.*, *vulg.*-*просторозм.*, *зруб.* задне місце людини або тварини [9] (укр.: «*Давай, Льолік, підіймай свою жопу і виручай друга*» – нім.: «*Auf, Lolik, beweg deinen Arsch und hilf einem Freund aus der Patsche*» (С. Жадан «Ворошиловоград»)); 6) одне місце; бути комусь до одного місця, бути байдужим до когось, чогось – am Arsch vorbeigehen (укр.: «*...зрештую, чупа-чупси мені були до одного місця...*» – нім.: «*... die Chupa Chups gingen mir eigentlich am Arsch vorbei...*» (С. Жадан «Анархія»)); 7) ср*ка *ж.* *vulg.*-*просторозм.*, *зруб.* Задне місце людини або тварини [9] (укр.: «*...а як по-польски ср*ка...* – нім.: «*... und was heißt Arsch auf polnisch...*» (Ю. Андрухович «Перверзія»)); час ср*ки дуже складна, безвихідна і неприємна ситуація. (укр.: «*то був час нашої найлюбшої ср*ки* – нім.: «*In der Zeit waren wir total am Arsch*» (Ю. Андрухович «Таємниця»)); дати по ср*ці *vulg.*-*просторозм.* – бити, ляяти (укр.: «*...чемних погладили по голівці, а нечемним, як то кажуть, добре дали по ср*ці*» – нім.: «*...den Braven wurden die Köpfe gestreichelt, und die Schlimmen bekamen, wie es so schön heißt, einen gehörigen Tritt in den Arsch*» (Л. Дереш «Культ»));

2. Позначення осіб чоловічої статі: 1) мудац, *-а, ч.* 1. *крим.*; *vulg.*, *зневажл.* наївна людина. 2. *крим.*, *мол.*, *жрм.*; *vulg.*, *зневажл.*, *лайл.* дурна, нікчемна, шкідлива людина [8] (укр.: «*Ви, що лохи? – хоробриться Какао, відчуває все-таки, мудац, що він на своїй території*» – нім.: «*Seid ihr eigentlich bescheuert? – Kakalo wird mutiger, der Arsch spürt seinen Heimforteil*» (С. Жадан «Депеш Мод»)); 2) мудило, *-а, с.* і *ч.* 1. *жрм.*; *vulg.*, *зневажл.* те саме, що мудац 2; 2. *крим.*, *жрм.*; *зневажл.* тупа людина [9] – der Blödarsch (укр.: «*І він, мудило, купився.* – нім. *Und er, Blödarsch, nahm es ihnen ab* (С. Жадан «Ворошиловоград»)); 3) лох, *-а, ч.* 1. *крим.*; *зневажл.* жертва злочину; потенційна жертва злочину. 2. *мол.*, *крим.*; *зневажл.* або *лайл.* тухтій, роззява; некмітлива людина [8] – der Blödarsch (укр.: «*Як лоха, – додав Владік*» – нім.: «*Wie einen Blödarsch, – fügte Wladik hinzu*» (С. Жадан «Ворошиловоград»)); 4) кретин; *фр.* 1. хворий на кретинізм, ідіот. 2. *перен.* дурень; тупа нікчемна людина (Словендія) (укр.: «*Це ізоляція, кретине.* – нім.: «*Das ist die Isolation, du Arsch*» (Ю. Андрухович «Московида»)); 5) ублюдок, *дка, чол.*, *зневажл.*, *лайл.* про неповноцінну, нікчемну людину (СУМ) – der fette Arsch (укр.: «*Та не Карбюратор, – я теж підводжусь, – цей – товстий ублюдок?* – нім.: «*Nicht Zündkerze, – ich stehe ebenfalls auf, – dieser – fette Arsch?*» (С. Жадан «Депеш Мод»)); der Lahmarsch (укр.: «*Лізіше, за кілька років, її син, рідкісний ублюдок, посвариться зі своїми друзями...* – нім.: «*Einige Jahre später tritt sich ihr Sohn, ein totaler Lahmarsch, mit seinen Freunden...*» (С. Жадан «Анархія»)); 7) урод, *-а, ч.*, *лайл.* погана, неприємна, підла людина [6] (укр.: «*...а з них бабки треба збивати, хай платять, уроди...*» – нім.: «*...abzocken müßt ihr die, sollen hübsch bezahlen, die Arsche...*» (С. Жадан «Анархія»)); 8) падло, *-а, с.*, *падла, -и, ч.* і *ж.*; *крим.*, *жрм.*; *зневажл.* непорядна, підла людина. В падло (падляк) кому що; *мол.* Не хочеться, лінь комусь щось робити [8] (укр.: «*Якесь падло – ти його знаєш...* – нім.: «*So ein Arsch – du kennst ihn...*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)); 8) череп, *-а, ч.*, *військ.* солдат, наступний в ієрархії після дідів [6] (укр.: «*Скажімо, серед ночі зняли своїх черепів – десятку за десяткою, відділення з відділенням – до туалету...* – нім.: «*So trieben sie ihre Schützen Arsch nachts zur Toilette – Zug für Zug, Gruppe für Gruppe...*» (Ю. Андрухович «Таємниця»));

3. Позначення дій і процесів: 1) Загнутих, *-аюсь, -аєшся, недок.*, загнутих, *-усь, -еся, док.* доходити до повного фізичного виснаження, помирати [6, с. 132] – im Arsch sein (укр.: «*...якщо міліціонери почнуть користуватись косметикою, їхній суспільний рейтинг, і без того невисокий, вінець загнеться*» – нім.: «*...wenn die Polizisten auch noch anfangen, sich zu schminken, ist ihr gesellschaftliches Ansehen, das ohnehin ramponierte, vollends im Arsch*» (С. Жадан «Анархія»)); 2) Западлити (*док.* назападлити), робити людям неприємності [5] – arschig sein zu jmdm. (укр.: «*Дехто мені дуже западлив.* – *Da war einer echt arschig zu mir* (Л. Дереш «Намір»)); 3) наживати гризу, працювати понад силу – den Arsch aufreissen (укр.: «*...а хто і в загранку чухнули, бо хто я їм такий, щоб за двадцять баксів на місяць гризу наживати...* – нім.: «*... Und machte kratzen sogar die Kurve ins Ausland, und warum sollten sie sich auch für zwanzig Dollar den Arsch aufreissen...*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)); 4) наср*ти *док.*, *vulg.*-*просторозм.* 1. випорожнитися, 2. на кого, що, виявити повну байдужість до кого-, чого-небудь; зігнорувати когось, щось [9, с. 254] – am Arsch vorbeigehen (укр.: «*...там товклася така купна відбитої прикольної публіки, яка просто прогорала крізь шкіру власним драйвом і адреналіном, що нам було реально наср*ти на рішення будь-якого цвк...*» – нім.: «*in Wirklichkeit treiben sich eine Menge durchgeknallter, klasser Typen bei uns rum, dia gar nicht wußten, wohin mit ihrer Power und ihrem Adrenalin, und so ging uns die Entscheidung egal welcher Zentralen Wahlkommission echt am Arsch vorbei...*» (С. Жадан «Анархія»)); 5) насц*ти, *док.*, *vulg.*-*просторозм.* 1. Помочитися. 2. на кого, що, виявити повну байдужість до кого-, чого-небудь; зігнорувати когось, щось [9, с. 256] – jmdm. am Arsch vorbeigehen (укр.: «*Крім того, ми насц*ли на вічний вогонь, себто не поїхали до нього з квітами.* – нім.: «*Außerdem ging uns das Ewige Feuer am Arsch vorbei, das heißt, fahren nicht dorthin*» (Ю. Андрухович «Таємниця»)); 6) ложити (*на кого? що?*), *-жу, -жиш, недок.*, *vulg.* відверто ігнорувати [6, с. 180] – am Arsch vorbeigehen (укр.: «*Але той, кого ти хотів*

випустити, на тебе ложив» – нім.: «*Aber der, den du befreien willst, dem gehst du am Arsch vorbei*» (Л. Дереш «Культ»)); 7) класти на що; мол.: *зневажл.* перестати цікавитись чимсь, перестати робити щось [8, с. 212]; класти на школу (укр.: «... він був моїм найкращим другом, демонстративно клав на школу і постійно знаходив якесь гі*но...» – нім.: «...*er war mein bester Freund, die Schule ging ihm am Arsch vorbei, und er fand ständig irgendeine Scheiße...*» (С. Жадан Біг Мак»)); 8) наштуватися, від шугатися, -аюсь, -аєшся, *недок.* лякатися чогось, нервово спіпатися [6, с. 337] – *Arschsaunen bekommen* (укр.: «Вони нашугаються» – нім.: «*Sie bekommen Arschsaunen*» (Л. Дереш «Поклоніння Ящірці»));

4. Посили: Пензлой! від пензлювати, -люю, -люєш, *недок.*; мол., жрм; зах. іти. [8] (укр.: «*Пензлой! П'яна тварина! – Du Arsch! Besoffenes Schwein!*» (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»)).

Крім перелічених прикладів, існує ще чимала низка сексоцентричних обценізмів, які німецькі перекладачі відтворюють за допомогою обценізму *der Arsch*.

Отже, як демонструє дослідження, широке використання лексеми *der Arsch* підтверджує схильність у німецькій мові до використання для лайки слів на позначення частини тіла нижче спини. Аналіз засвідчує, що цей обценізм виступає складовою частиною фразеологічних одиниць, вигуків. Лексема *der Arsch* та її похідні виступають у ролі підмета, іменної частини присудка, означення тощо. Перекладачі послуговуються нею для відтворення евфемізмів, вульгаризмів, просто-розмовної мови, жаргонізмів. Її вживають для перекладу молодіжного жаргону й аргю. Запропонована наукова розвідка є тільки частиною аналізу обценісної лексики і має потребу в наступних дослідженнях.

Література:

1. «Жінка без ср*ки – як село без церкви» – 200 висловів про дупу збрала Настя Мельниченко. 30.08.2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.ua/articles/nelitereterna-leksika/_zinka-bez-sraki-yak-selo-bez-cerkvi-200-visloviv-pro-dupu-zibrala-nastya-melnichenko/513969.
2. Лесюк М. Еротизм в українському пісенному фольклорі: лінгвістичний аспект / М. Лесюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 244 с.
3. Лесюк М. Не оскверняймо душі й уста свої! Доля моєї мови / М. Лесюк. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2004. – С. 266–270.
4. Матюкайтеся українською. Теоретична розвідка і практичні рекомендації для української лайки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3varta.com.ua/matjukajtes-ukrankskoju>.
5. Перший словник українського молодіжного сленгу. Укладач Світлана Пиркало. – Київ, 1999. – 76 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://shron.chtyvo.org.ua/Pyrkalo_Svitlana/Pershyi_slovnyk_ukrainskoho_molodizhnoho_slenhu.pdf.
6. Словник сучасного українського сленгу / Упорядник Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006. – 350 с.
7. Словник української мови: в 11 томах / Укладачі А. А. Бурячок, В. В. Винник, Г. М. Гнатюк та ін. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Том 10. – 1979. – С.112.
8. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови: Містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
9. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обценізми. Евфемізми. Сексуалізми / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2008. – 454 с.
10. Ткачівська М. Р. Зоонімічна інвектива як засіб образи та емоційного розкріпачення / М. Р. Ткачівська // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. – Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2014. – Вип. 692-693: Германська філологія. – С. 267-270.
11. Ткачівська М. Р. Емоційне розкріпачення і вербальна агресія (на прикладах пейоративної лексики на позначення чоловіка) / М. Р. Ткачівська // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. – Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2014. – Вип. 708-709: Германська філологія. – 176 с. – С. 144-149.